

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону «Про внесення змін до Закону України
«Про Державний бюджет України на 2026 рік» щодо
підвищення розмірів прожиткових мінімумів»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» продовжено затвердження розмірів прожиткових мінімумів у значно менших розмірах проти очікуваних фактичних розмірів прожиткових мінімумів, що підтверджується такими даними:

Зміст	Розміри прожиткових мінімумів				
	У середньому у на одну особу	Для дітей до 6 років	Для дітей від 6 до 18 років	Для працездатних осіб	Для осіб, які втратили працездатність
У середньому за перший квартал 2026 р.					
Очікуються фактичні розміри (грн.)	9342	7600	9645	11345	7081
Затверджено (грн.)	3209	2817	3512	3328	2595
Відсоток до очікуваного фактичного розміру	34,4	37,1	36,4	29,3	36,6
У середньому за другий квартал 2026 р.					
Очікуються фактичні розміри (грн.)	9622	7827	9933	11684	7293
Затверджено (грн.)	3209	2817	3512	3328	2595
Відсоток до очікуваного фактичного розміру	33,4	36,0	35,4	28,5	35,6
У середньому за третій квартал 2026 р.					
Очікуються фактичні розміри (грн.)	9724	7911	10039	11809	7371
Затверджено (грн.)	3209	2817	3512	3328	2595

Відсоток до очікуваного фактичного розміру	33,0	35,6	35,0	28,2	35,2
У середньому за четвертий квартал 2026 р.					
Очікуються фактичні розміри (грн.)	9992	8129	10316	12135	7574
Затверджено (грн.)	3209	2817	3512	3328	2595
Відсоток до очікуваного фактичного розміру	32,1	34,7	34,0	27,4	34,3

Таке заниження розмірів прожиткових мінімумів є порушенням статті 22 Конституції України, якою передбачено «Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.».

Враховуючи заниження затверджених розмірів прожиткових мінімумів по відношенню до очікуваних фактичних розмірів за методологією необхідно внести зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік».

2. Цілі і завдання прийняття законопроекту.

Враховуючи необхідність здійснення першочергових видатків із бюджетів усіх рівні у 2026 році на забезпечення територіальної цілісності України законопроектом передбачено поетапне підвищити у 2026 році розмірів прожиткових мінімумів.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту.

Законопроектом передбачено абзаци перший, другий, третій та п'ятий статті 7 викласти у такій редакції:

«Стаття 7. Установити у 2026 році прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі з 1 січня - 3209 гривень, з 1 квітня - 4330 гривень, з 1 липня - 6321 гривень, з 1 жовтня – 9992 гривня, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років: з 1 січня - 2817 гривень, з 1 квітня – 3522 гривні, з 1 липня - 5142 гривні, з 1 жовтня - 8129 гривень;

дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня - 3512 гривень, з 1 квітня - 4470 гривень, з 1 липня - 6525 гривня, з 1 жовтня -10316 гривень;

працездатних осіб: з 1 січня - 3328 гривень, з 1 квітня - 5258 гривень, з 1 липня - 7676 гривень, з 1 жовтня – 12135 гривень;

осіб, які втратили працездатність: з 1 січня - 2595 гривня, з 1 квітня - 3282 гривень, з 1 липня - 4791 гривень, з 1 жовтня - 7574 гривень.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання.

Прийняття законопроекту потребує внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» щодо доходів та видатків державного і місцевих бюджетів. У законопроекті передбачено доручення Кабінету Міністрів України подати на розгляд Верховної Ради України зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік».

5. Фінансово-економічне обґрунтування.

За прогнозними розрахунками додаткові видатки на реалізацію законопроекту із державного бюджету у 2026 році складуть у сумі близько 118,2 млрд. грн., які можуть бути профінансовані за рахунок додаткових надходжень до бюджетів усіх рівнів, у тому числі внаслідок недопущення укриття податків і зборів, а також за рахунок гуманітарної допомоги, грантів іноземних країн, зменшення витрат із бюджетів на не першочергові заходи.

6. Прогноз соціально-економічних наслідків прийняття законопроекту.

Прийняття даного законопроекту сприятиме підвищенню рівня соціального захисту найбідніших громадян України, що буде першим кроком до досягнення європейського рівня соціального захисту таких осіб.

Народні депутати України

